

Examining the Relationship Between Social Satisfaction and Social Commitment Among the Citizens of Shahrekord City

1. *Alireza Maleki*
2. *Mohammad Ali Chitsaz**
3. *Asghar Mohammadi*

1. PhD student, Cultural Sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran
2. Assistant professor, Department of Sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran
3. Assistant Professor, Department of Sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran

Email: mad3175@yahoo.com Received: 06.06.2023 Acceptance: 12.10.2023

*Journal of
Socio-political studies of Iran's
contemporary history*

eISSN: 2821-1294
<http://journalspsich.com>
Vol. 2, No 2, Pp: 38-63
Summer 2023

Original research article

How to Cite This Article:

Maleki, A., Chitsaz, M. A., & Mohammadi, A. (2023). Examining the Relationship Between Social Satisfaction and Social Commitment Among the Citizens of Shahrekord City, *spsich*, 2(2): 38-63.

© 2023 by the authors. License Iran-Mehr: The Institute for Social Study and Research, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Abstract

Social commitment, as a significant pillar of society, facilitates the regulation of affairs, enhances the capability for social order and stability, and simplifies the prediction of social events and trends. The current study aims to explore the relationship between social satisfaction and social commitment among the citizens of Shahrekord City. This research is an applied survey in terms of its objective, extensive in scope, micro in scale, and cross-sectional in terms of its temporal aspect. The research method employed is survey-based, and data were collected using a researcher-developed questionnaire. The population for this study includes all individuals aged 18 and above in Shahrekord City, totaling approximately 150,000 people, with a sample size of 384 selected via the Sample Power software. The research findings indicate a significant positive direct correlation between the overall level of social satisfaction ($P = 0.37$) and all its dimensions, including satisfaction with family ($P = 0.38$), political status ($P = 0.37$), cultural status ($P = 0.33$), health ($P = 0.31$), and financial status ($P = 0.45$) with the level of social commitment of Shahrekord's citizens. Therefore, all hypotheses of the research are confirmed. Additionally, the results from the Structural Equation Model (Smart PLS) also show that the overall level of social satisfaction has a moderate effect (0.55) on social commitment and that the variable of social satisfaction explains a total of 31% of the variance in the variable of social commitment.

Keywords: Social satisfaction, social commitment, belief dimension, adherence to society, adherence to family, self-congruity with others.

بررسی ارتباط بین رضایت اجتماعی با تعهد اجتماعی در بین شهروندان شهر شهر کرد

علیرضا مالکی^۱
محمدعلی چیت‌ساز*^۲
اصغر محمدی^۲

۱. گروه تاریخ، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد، ایران
۲. دانشجوی دکتری، جامعه‌شناسی فرهنگی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان

دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۱۶ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۱ ایمیل نویسنده مسئول: mad3175@yahoo.com

چکیده

تعهد اجتماعی به عنوان یکی از ارکان مهم اجتماعی، شرایط تنظیم امور را فراهم کرده، به قابلیت نظم و ثبات اجتماعی می‌افزاید و پیش‌بینی امور و جریان‌های اجتماعی را نیز تسهیل می‌کند. پژوهش حاضر که با هدف ارتباط بین رضایت اجتماعی با تعهد اجتماعی در بین شهروندان شهر شهرکرد می‌باشد، از نظر نوع هدف یک بررسی کاربردی، از نظر وسعت پهنانگر، از نظر دامنه خرد و از نظر زمانی یک بررسی مقطعی است. روش تحقیق در این پژوهش روش پیمایش، و ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر، تمامی افراد ۱۸ سال به بالای شهر شهرکرد است که تعداد آن‌ها بر اساس آخرین آمار در حدود ۱۵۰ هزار نفر می‌باشد و ۳۸۴ نفر از آنان با استفاده از نرم افزار سیمپل پاور به عنوان حجم نمونه انتخاب شده‌اند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین میزان کل رضایت اجتماعی ($P=0/37$) و تمامی ابعاد آن یعنی رضایت از خانواده ($P=0/38$)، رضایت از وضعیت سیاسی ($P=0/37$)، رضایت از وضعیت فرهنگی ($P=0/33$)، رضایت از سلامتی ($P=0/31$) و رضایت از وضعیت مالی ($P=0/45$) با میزان تعهد اجتماعی شهروندان شهر شهرکرد ارتباط مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد. بنابراین تمامی فرضیه‌های پژوهش تأیید می‌شوند. همچنین نتایج حاصل از مدل معادله ساختاری (Smart PLS) نیز نشان می‌دهد که میزان کل رضایت اجتماعی بر تعهد اجتماعی تأثیر متوسط داشته ($0/55$) و متغیر رضایت اجتماعی در مجموع ($0/31$) از واریانس متغیر تعهد اجتماعی را تبیین می‌کند.

کلیدواژه‌ها: توانمندسازی، توسعه اجتماعی-فرهنگی، شهرستان همدان، عقلانیت ابزاری.

فصلنامه علمی

مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ معاصر ایران

شاپا (الکترونیکی): ۲۸۲۱-۱۲۹۴
http://journalspsich.com
دوره ۲ | شماره ۲ | صص ۶۳-۳۸
تابستان ۱۴۰۲

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:

درون متن:

(مالکی و همکاران، ۱۴۰۲)

در فهرست منابع:

مالکی، علیرضا، چیت‌ساز، محمدعلی، و محمدی، اصغر. (۱۴۰۲). بررسی ارتباط بین رضایت اجتماعی با تعهد اجتماعی در بین شهروندان شهر شهرکرد. مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ معاصر ایران، ۲(۲): ۶۳-۳۸.

مقدمه و بیان مسئله

تعهدات اجتماعی برخاسته از ایده‌هایی است که می‌توانند تا حدودی بین عاملان اجتماعی و همچنین ارتباطی که این عامل‌ها می‌توانند با خودشان داشته باشند، توصیف شود (سینگ^۱، ۲۰۱۷: ۱۴۲). از آنجایی که میزان تعهد اجتماعی در میان افراد جامعه با عوامل اجتماعی متعددی در رابطه است، از این روی با این بررسی می‌توان ریشه‌های ایجاد تعهد و تداوم آن را پیدا کرد و بر آن اساس شرایط مناسبی را برای تربیت افرادی با تعهد اجتماعی بالا مهیا کرد. آنجا که عدم وجود تعهد و اعتماد بین مردم و خانواده‌ها منجر به گسسته شدن روابط اجتماعی میان مردم می‌شود، ممکن است عوامل اقتصادی و اجتماعی با تعهد اجتماعی ارتباط داشته باشد و آنجا که در متن و فرهنگ جامعه نگاه داشته شده و از بین نرفته و در نهایت ممکن است نشأت گرفته از عوامل فرهنگی باشد از آنجا که تعهد حالتی هنجار گونه در جامعه داشته و قانونمند است، پدیده‌های اجتماعی است و از آنجا که حالتی مرضی به خود می‌گیرد و افزایش می‌یابد به یک مساله اجتماعی مبدل می‌گردد (پاسکویر^۲، ۲۰۱۴: ۱۵۴).

تعهد اجتماعی به عنوان یکی از ارکان مهم اجتماعی، شرایط تنظیم امور را فراهم کرده، به قابلیت نظم و ثبات اجتماعی می‌افزاید و پیش‌بینی امور و جریان‌های اجتماعی را نیز تسهیل می‌کند. تعهد به کارکردی بودن یک گروه اجتماعی کمک می‌کند، چنانکه یکپارچگی تعهدات فردی موجب ایجاد تعهد اجتماعی می‌شود. از جمله عوامل مرتبط با تعهد اجتماعی رضایت اجتماعی می‌باشد. رضایت اجتماعی به عنوان سطحی از آگاهی فردی و یا به عبارت بهتر، ارزیابی شناختی از کیفیت زندگی تعریف شده که ممکن است یک ارزیابی کلی و جامع را به همان خوبی یک ارزیابی در حوزه‌های اختصاصی زندگی (خانواده، خود،...) منعکس نماید. رضایت اجتماعی یکی از ضروری‌ترین خواسته‌های فطری و نیازهای روانی انسان به شمار می‌رود و به دلیل تأثیرات عمده بر سالم‌سازی و بهسازی جامعه، مدت مدیدی است ذهن آدمیان را به خود مشغول کرده است به طوری که امروزه بسیاری از ملل به نوعی در صدد ایجاد یک جامعه سالم و با نشاط هستند، زیرا به نظر می‌رسد احساس رضایت از یک سو انسان‌ها را برای زندگی بهتر و بازدهی بیشتر آماده می‌کند و از سوی دیگر به دلیل ویژگی مسری بودن آن، وابستگی‌های فرد را با محیط گسترده می‌کند (خسروی و چراغ ملایی، ۱۳۹۱: ۱۲ - ۱۱). مادامی که شهروندان در اجتماع احساس رضایت کنند، همواره روحیه بهتری دارند و کیفیت زندگی بیشتری را نیز تجربه می‌کنند. از این منظر نقش رضایت

---

^۱. Singh

^۲. Pasquire

اجتماعی به حدی دارای اهمیت است که بسیاری اعتقاد دارند ثروتمندترین کشور، کشوری است که بیشترین افراد راضی را زیر بال خود داشته باشد زیرا افراد راضی تعهد بیشتری دارند. وجود رضایت اجتماعی در هر جامعه‌ای دارای اهمیت است اما چنانچه رضایت، آرامش، احساس سعادت یا برعکس، نارضایتی و احساس ناخشنودی در جامعه تسری یابد و عده زیادی از اعضا را در بر بگیرد، نمی‌توان آن را به شرایط فردی نسبت داد، بلکه باید اوضاع اجتماعی را در آن دخیل دانست و براین اساس متغیرهای اجتماعی را تحلیل کرد (شهماروند و ملائی، ۱۴۰۰: ۱۸).

از آنجا که بروز رضایت در بین اعضای جامعه می‌تواند بسیاری از کنش‌های اجتماعی و انگیزه افراد را متأثر سازد، هیچ جامعه یا حکومتی نمیتواند خود را از بررسی شرایط اعضایش بی نیاز بداند و بنابراین لازم و ضروری است که ارتباط رضایت اجتماعی با متغیرهای مختلف سنجیده شود، که از جمله مهم ترین آن‌ها تعهد اجتماعی می‌باشد. بنابراین با توجه به توضیحات داده شده بررسی ارتباط بین رضایت اجتماعی با تعهد اجتماعی شهروندان مسئله‌ای مهم و قابل بررسی علمی است. اما انجام پژوهش حاضر در شهر شهرکرد مسئله‌ای اساسی به نظر می‌رسد. شهر شهرکرد به عنوان مرکز استان چهارمحال بختیاری یکی از شهرهای مهم ایران است که از موقعیت استراتژیکی نیز برخوردار است. اما با وجود اهمیت استراتژیک شهر شهرکرد این شهر از لحاظ شرایط و امکانات در شرایط نامناسبی قرار دارد به گونه‌ای که در شهر شهرکرد حدود ۴۰ درصد مردم در مناطق حاشیه‌ای زندگی می‌کنند. زیرساخت‌های فرهنگی، آموزش و بهداشتی مورد نیاز مردم در این شهر تامین نشده و اکثر این مناطق فاقد امکانات اولیه هستند. بنابراین رضایت اجتماعی در این شهر با آسیب‌های شدیدی روبرو می‌شود به گونه‌ای که بسیاری از مردم برای کار و زندگی به شهرهای مجاور مانند اصفهان مهاجرت می‌نمایند. همچنین در شهر شهرکرد به دلیل وجود ایلات و طوایف و همچنین لهجه‌های مختلف گرایش‌های هویتی نیز با چالش روبرو می‌شود. به گونه‌ای که بعضی از افراد هویت قومی شان را به هویت ملی ترجیح می‌دهند و بنابراین افراد با چالش‌های هویتی روبرو می‌شوند. بدون شک یکی از عواملی که می‌تواند وضعیت این شهر فقیر و محروم را بهبود ببخشد تعهد اجتماعی است که می‌تواند همبستگی ساکنان را فراهم سازد. تعهد اجتماعی متضمن ترجیح نفع جمعی بر نفع فردی و قبول انتظار جامعه برای گذشتن از نفع فردی است که این وضعیت باعث پیشرفت جامعه می‌شود. بنابراین بررسی ارتباط بین رضایت اجتماعی با تعهد اجتماعی شهروندان مسئله‌ای است که قابلیت بررسی علمی دارد و پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال اصلی می‌باشد که آیا بین رضایت اجتماعی با تعهد اجتماعی شهروندان شهر شهرکرد ارتباط وجود دارد؟

پیشینه تحقیق

تحقیقات داخلی

- قشلاقی و دیگران (۱۴۰۰) پژوهشی را با عنوان «نقش هم‌نوایی اجتماعی و تعهد اجتماعی در تفسیرگرایی بلومر در معلمان مقطع متوسطه» به انجام رساندند. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش هم‌نوایی اجتماعی و تعهد اجتماعی در تفسیرگرایی بلومر در معلمان مقطع متوسطه انجام گرفت. نتایج ضریب همبستگی نشان داد که تفسیرگرایی با نمره کل هم‌نوایی اجتماعی و تعهد اجتماعی رابطه مثبت و معنادار دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد ۱۱ درصد از کل واریانس تفسیرگرایی به وسیله هم‌نوایی اجتماعی و تعهد اجتماعی تبیین می‌شود.

- کرمی و ادریسی (۱۳۹۹) پژوهشی را با عنوان «همبستگی عوامل اجتماعی- فرهنگی و تعهد اخلاقی در شهروندان شهر اهر» به انجام رساندند. روش پژوهش توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه شهروندان بالای ۱۸ سال شهر اهر بود. یافته‌ها نشان دادند که عوامل اجتماعی- فرهنگی (احساس نامنی، احساس بی‌عدالتی و احساس نابرابری، اعتماد اجتماعی) با تعهد اخلاقی همبستگی دارند. متغیر تعهد اخلاقی به میزان ۰/۰۳۲ توسط متغیر احساس نابرابری و ۰/۰۴ توسط متغیر اعتماد اجتماعی و ۰/۰۹ توسط متغیر احساس نامنی و ۰/۰۷ توسط متغیر بی‌عدالتی تبیین می‌شود.

- رستمی و دیگران (۱۳۹۹) پژوهشی را با عنوان «اثر بخشی آموزش گروهی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سازگاری اجتماعی سالمندان» به انجام رساندند. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس تک متغیره و چند متغیره نشان داد که درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد اثر معنیداری بر سازگاری اجتماعی دارد. همچنین درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر خرده‌مقیاس‌های خانوادگی، جسمانی، عاطفی، شغلی و اجتماعی اثرگذار بوده است. در نتیجه درمانگری مبتنی بر پذیرش و تعهد می‌تواند بر سازگاری اجتماعی موثر باشد.

- رضانی انوری و رضانی انوری (۱۳۹۸) پژوهشی را با عنوان «بررسی عوامل تاثیرگذار بر کیفیت زندگی و رضایت در زندگی» به انجام رساندند. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی صورت گرفته و هدف از آن آشنایی با مسئله کیفیت زندگی و رضایت از زندگی و همچنین عوامل تاثیرگذار در آن‌ها می‌باشد. نتایج نشان دادند که دیدگاه‌ها نسبت به زندگی متفاوت است و عوامل گوناگونی می‌توانند بر آن‌ها اثر بگذارند.

- طاهری و عبدالله زاده (۱۳۹۶) پژوهشی را با عنوان «تأثیر سرمایه فرهنگی بر تعهد اجتماعی شهروندان» به انجام رساندند. در این پژوهش آمده است که تغییرات فراوانی از لحاظ کمی و کیفی در سرمایه فرهنگی افراد جامعه به وقوع پیوسته است، به طوری که بسیاری از نظریه پردازان و جامعه شناسان از آن به منزله عاملی قدرتمند در تعیین روابط اجتماعی و نیز منبع مهمی در تعیین ساختارهای اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی یاد کرده اند. از سوی دیگر تعهد اجتماعی به منزله پیش شرط اساسی در راستای رسیدن به سلامت اجتماعی و فرهنگی مطرح است. هر اندازه افراد در جامعه مدنی شرکت کنند و تعهد مدنی بالایی داشته باشند، بهتر می‌توانند در تعیین سرنوشت خود و جامعه ایفای نقش کنند.

- صادقیان و علمی (۱۳۹۲) پژوهشی را با عنوان «بررسی رابطه رضایت اجتماعی با مسئولیت اجتماعی دبیران دبیرستان‌های عجب‌شیر» به انجام رساندند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد بین متغیر میزان مسئولیت اجتماعی با ابعاد آن به عنوان متغیر مستقل با میزان رضایت اجتماعی به عنوان متغیر وابسته رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. و بین متغیر زمینه‌ای (جنسیت و تحصیلات با میزان مسئولیت اجتماعی دبیران تفاوت معنی‌داری وجود دارد. اما بین وضعیت تاهل و مسئولیت اجتماعی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

- فخرایی و قهرمانی (۱۳۹۱) پژوهشی را با عنوان «بررسی رابطه بین سرمایه‌ی اجتماعی و رضایت اجتماعی شهروندان مطالعه موردی (شهر مراغه)» به انجام رساندند. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی بین سرمایه‌ی اجتماعی شهروندان مراغه‌ای و رضایت اجتماعی می‌باشد. جهت آزمون روابط متغیرهای فرضیه‌ها مطرح شده تعداد ۳۸۳ نفر از افراد بالای ۱۸ سال ساکن در شهر مراغه به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند و با استفاده از روش پیمایشی یا ابزار پرسشنامه و مصاحبه مورد آزمون قرار گرفتند و داده‌های به دست آمده پا استفاده از روش‌های آماری مناسب (۲ بیرون، آزمون t و تحلیل واریانس) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و نتایج به دست آمده بیانگر رابطه‌ی معنی‌دار مستقیمی بین متغیر مستقل سرمایه‌ی اجتماعی و شاخص‌های آن (اعتماد-مشا رکت و امنیت اجتماعی) با رضایت اجتماعی می‌باشند.

تحقیقات خارجی

- فیلیپس^۱ (۲۰۲۰) با انجام پژوهشی تحت عنوان «مشارکت اجتماعی و رضایت اجتماعی» در بین افراد بزرگسال نیوها مشاهیر آمریکا و با حجم نمونه ۷۵۰ نفری چنین نتیجه می‌گیرد که مشارکت اجتماعی موجب افزایش رضایت اجتماعی می‌گردد.

۱. Philips

- تسای و وانگ^۱ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «نقش متغیر مداخله گر رضایت از پرداخت بر رابطه میان تعهد حرفه‌ای و سازمانی» به بررسی عوامل فردی اثرگذار بر تعهد حرفه‌ای و سازمانی پرداخته‌اند. یافته‌ها ارتباط مثبت معنی دار بین تعهد حرفه‌ای و سازمانی نشان داد.

- لاور و یون^۲ (۲۰۱۸) در تحقیقی با استفاده از نظریه مبادله به ویژه نظریه بلاو و امرسون، عواملی که باعث افزایش یا کاهش تعهد می‌شوند را مورد بررسی قرار داده‌اند. آن‌ها تکرار و فراوانی مبادله و فشار قدرت حاصل از آن را بر روی احساس تعهد در روابط متقابل درون یک شبکه مبادله کوچک بررسی نموده‌اند. آن‌ها نتیجه گرفته‌اند که فراوانی مبادلات عامل ایجاد تعهد و برابری قدرت و انسجام در مبادله، عامل موثر بر افزایش مبادله است.

- زینال^۳ و دیگران (۲۰۱۲) پژوهشی را با عنوان «شرایط مسکن و رضایت از زندگی فقرا شهری در مالزی» به انجام رساندند. نتایج نشان دادند که رابطه معناداری بین شرایط مسکن، بهداشت، ایمنی، و حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی وجود دارد و مسکن نه تنها یک سرپناه فیزیکی بلکه نقش مهمی در سلامت جسمی، روانی و عاطفی فرد با توجه به ابعاد کیفی ارائه شده توسط شرایط مسکن و محیط اطراف منطقه مسکن دارد.

- اوکتای و روستملیا^۴ (۲۰۱۰) پژوهشی را با عنوان «اندازه‌گیری رضایت از زندگی شهری و رضایت محله؛ منطقه مورد مطالعه: فاماگوستا» به انجام رساندند. نتایج نشان دادند که در مقایسه با رضایت یک فرد از خانه، همسرایگان نزدیک و ویژگی‌های آن، رضایت از کیفیت کلی زندگی شهری در فاماگوستا پایین تر است. در حالی که تقریباً دو سوم از نمونه به طور کلی از محله خود راضی بودند، فقط ۲۱ درصد از کیفیت زندگی راضی بودند.

- بررسی لاگلین و هیوبنر^۵ (۲۰۱۰) رضایت از زندگی اجتماعی را ارزیابی شناختی فرد از کیفیت زندگی خود دانسته، با توجه به کاستی‌های پژوهش‌های انجام شده در زمینه رضایت از زندگی در میان نوجوانان به معرفی مقیاس مناسب نوجوانان و مؤلفه‌های آن پرداخت.

- جانسون^۶ و دیگران (۲۰۱۰) پژوهشی را با عنوان «تأثیرات دینداری بر تعهد اجتماعی در میان آمریکاییان آفریقایی تبار» به انجام رساندند. که می‌توان به نوعی تأثیر دینداری بر سرمایه اجتماعی

---

۱. Tsai & Wang

۲. Lawler & Yoon

۳. Zainal

۴. Oktay and Rustemli

۵. Laughlin & Huebner

۶. Johansson

را در آن مشاهده کرد. در تحلیل اطلاعات ارزیابی شده از این پژوهش آمده است که آئین کاتولیک با تشویق انجمن‌ها و افراد به صداقت و دیگر ارزش‌ها اخلاقی باعث بالا رفتن سرمایه اجتماعی افراد از طریق ایجاد اعتماد و صداقت در روابط آن‌ها و تعهد اجتماعی میان آنان است. بنابر این بر اساس نتایج مشاهده شده محققان به تأثیر مثبت دینداری بر تعهد اجتماعی دست یافتند.

مبانی نظری

نظریه‌های تعهد اجتماعی

دورکیم معتقد است که سرچشمه هر گونه فعالیت اخلاقی، تبعیت منافع خصوصی از منافع عمومی است و تبعیت منافع خصوصی از منافع عمومی، متضمن روحیه فداکاری و ایثار بوده که یک ویژگی اخلاقی است. دورکیم در بحث خود پیرامون اخلاق، آن را تأمین‌کننده روح کنترل جامعه که باید در درون، حضور داشته باشد، می‌داند. او تأکید می‌کند که واقعیت‌های اجتماعی و به ویژه قواعد اخلاقی تنها در صورت درونی شدن در وجدان فردی، به راهنما و نظارت‌کننده مؤثر بر رفتار بشری تبدیل می‌شوند، ضمن آنکه همچنان مستقل از افراد باقی خواهند ماند. بنابراین نظر، الزام، دیگر تحمیل صرف نظارت‌های خارجی بر اراده فردی نخواهد بود، بلکه شکل یک اجبار اخلاقی برای اطاعت از قانون را به خود خواهد گرفت. دورکیم همچنین پای بندی به نقش‌های اجتماعی را عامل ایجاد همبستگی در جوامع برخوردار از تقسیم کار پیچیده معرفی می‌کند (کوزر، ۱۳۹۳: ۹۰). از نظر دورکیم کنشگران اجتماعی از آن جا که عامل اجرای نقش‌های خانوادگی یا اجتماعی معین هستند، در شبکه‌ای از تعهدات و تکالیف قرار می‌گیرند که حق ندارند آن‌ها را نادیده بگیرند. انسان‌ها نمی‌توانند بدون توافق با هم، بدون پذیرش ایثارهای متقابل، بدون برقرار کردن پیوندهای پایدار با یکدیگر، به صورت جمعی زندگی کنند (دورکیم، ۱۳۹۸: ۲۰۰).

پارسونز تعهد را حد و مرز نگهداری نظام کنش اعضا یک سازمان معرفی کرده و معتقد است که وقتی یک شخص یا یک مجموعه‌ای، انواع حتمی و مسلمی از رفتار را تحت شرایط خاص به نمایش می‌گذارند و این رفتارها از سوی دیگران (بخش‌ها و افراد جامعه) نیز صحیح تلقی شود، یک تعهد اجتماعی ساخته شده است. و در این حالت او از انجام خدمت موافق برای رسیدن به اهداف و دستیابی به کارکرد یک سازمان، با عنوان «تعهدات قراردادی» یاد می‌کند (ایمان و مرادی، ۱۳۸۸: ۱۶۰).

پارسونز در بحث خود پیرامون چگونگی مبادله بین خرده نظام‌ها، تعهد را به عنوان خروجی خرده نظام فرهنگی که در پی اجتماعی شدن افراد به دست می‌آید و وارد دیگر خرده نظامها در نظام اجتماعی می‌شود معرفی نموده است (توسلی، ۱۳۹۲: ۲۵۴). او در کتاب نظام اجتماعی خود هنگام طرح نظریه کنش ارادی مینویسد که چون جریان کنش متقابل خصلت اجتماعی دارد و ارزش‌ها

در آن مؤثرند، نمی‌توانیم کنش اجتماعی را بدون در نظر گرفتن نظام اجتماعی که خود مرکب از نظامهای فرهنگی و شخصیتی است مطالعه کنیم. باید کلیت نظام را در رابطه با اجزاء کوچکتر آن مانند فرد، نهادهای مختلف جامعه جست و جو کنیم (اسکیدمور، ۱۳۹۲: ۱۸۴).

از سوی دیگر پارسونز بر این باور است نقش اجتماعی عبارتست از مجموعه انتظارات رفتاری مبتنی بر هنجار که توسط محیط اجتماعی به فردی که دارای یک موقعیت معین است، القا می‌شود. با تلفیق دو تعریف تعهد و نقش از دیدگاه پارسونز می‌توان نتیجه گرفت از نظر او تعهد چیزی جز پایبندی اعضای جامعه به انتظاراتی که از آن‌ها در نقش‌های اجتماعی شان می‌رود، نمی‌باشد (ابراهیمی و دیگران، ۱۳۹۳: ۴۸).

بکر تعهد را به عنوان تمایل به انجام مجموعه فعالیت‌های مستمر به خاطر ذخیره کردن اندوخته‌ها و سرمایه‌هایی می‌داند که با ترک آن فعالیت این اندوخته از بین می‌روند، ذکر می‌کند. بدون شک نظم اجتماعی به معنی هماهنگی اجزای نظام اجتماعی جهت دستیابی به اهداف نظام یکی از خصوصیات مهم جامعه ایده آل می‌باشد و این امر هنگامی حاصل می‌گردد که اعضای آن جامعه به عنوان عناصر تشکیل دهنده اجزای نظام اجتماعی وظایف خود را شناخته و به آن عمل نمایند (رستمی و دیگران، ۱۳۹۶: ۸۵).

بکر تعهد را به عنوان عاملی برای تبیین ثبات رفتار در انسان معرفی می‌کند و معتقد است که تعهد افراد تحت تأثیر عوامل زیر می‌باشد:

۱. انتظارات فرهنگی عام: گاهی افراد در خود احساس می‌کنند که نسبت به عملی متعهدند، زیرا انتظارات فرهنگی عام برای ترک آن عمل مجازات‌هایی را در نظر گرفته است، لذا افراد برای آنکه مشمول این مجازات‌ها نشوند در موقعیت‌های مختلف مطابق با انتظارات فرهنگی به ایفای نقش می‌پردازند.

۲- مقررات اداری غیرشخصی: عامل دیگری که در فرد تعهد ایجاد می‌کند، مقررات اداری می‌باشد که در واقع همان محدودیت‌هایی است که توسط قوانین و مقررات حاکم بر اداره سازمان‌ها اعمال می‌شوند.

۳- هم‌رنگی یا همانندی: گاهی افراد الگوی عمل خود را در موقعیت‌های مختلف در اثر همانندی برمی‌گزینند در حالی که آن گونه رفتار را برای خود مناسب نمی‌دانند.

۴- مشارکت: بکر مشارکت فرد در نظام کنش متقابل را عاملی برای بوجود آمدن احساس مسئولیت برای تداوم مشارکت فرد در نظام کنش متقابل عنوان می‌کند و همین امر باعث بروز رفتار ثابت در فرد می‌گردد.

۵- نظام ارزشی: خرده فرهنگ‌های منطقه ای، قومی، دینی، گروه شغلی عواملی هستند که در نظام ارزشی افراد بر تعهد آنان مؤثر می‌باشند (ابراهیمی و دیگران، ۱۳۹۳: ۴۶).

میلز عنصر اصلی نقش‌های رفتاری افراد که بوسیله نظم و ترتیب اجتماعی تعیین شده است تعهد می‌نامد. او بحث خود در مورد تعهد را از نیازها و تأثیر آن بر پیدایش گروهها و ساخت آن‌ها آغاز می‌کند و بیان می‌کند که نیازهای انسان موجب می‌شود که با دیگران روابط اجتماعی داشته باشد و برای برقراری روابط اجتماعی عضویت در گروه‌های اجتماعی و رعایت قواعد برقراری ارتباط (هنجارها) بین اعضای گروه امری ضروری است و هنگامی که کنش‌های متقابل اعضای گروه براساس نظم و ترتیب اجتماعی درباره داد و ستد بین نقش‌های اجتماعی تنظیم یا اداره شد، تعهد بوجود آمده است (ایمان و مرادی، ۱۳۸۸: ۱۶۱).

میلز بحث خود در مورد در مورد تعهد را از نیازها و تأثیر آن بر پیدایش گروه‌ها بیان می‌کند که نیازهای انسان موجب می‌شود که با دیگران روابط اجتماعی داشته باشد و برای برقراری روابط اجتماعی، عضویت در گروه‌های اجتماعی و رعایت قواعد برقراری ارتباط بین اعضای گروه امری ضروری است و هنگامی که کنش‌های متقابل اعضای گروه بر اساس نظم و ترتیب اجتماعی درباره داد و ستد بین نقش‌ها اجتماعی تنظیم یا اداره شد، تعهد به وجود آمده است میلز معتقد است که تعهد ضرورتاً وابسته به عهد و پیمان می‌باشد و منظورش این است که صرف نظر کردن از برخی چیزها توسط بعضی از افراد گروه که به طور ارادی صورت می‌گیرد، به خاطر آن است که به چیزها دست یابند، لیکن آن‌ها به دست خواهند آورد، در زمان آینده و پس از این که چیزهایی را دادند خواهد بود. لذا ضرورتاً باید بتوانند روی تعهد دیگران برای ایفا نمودن نقش‌هایشان در آینده و ارائه آن‌ها در این زمان به خاطر آن‌ها از برخی چیزها خود صرف نظر کرده اند، حساب نماید. در واقع این وابستگی تعهد به عهد و پیمان دیگران عنصری است که میلز به عناصر مورد نظر بکر اضافه می‌نماید. میلز می‌گوید در جامعه‌ای که افراد نسبت به نقش‌هایشان احساس تعهد نمایند اعتماد اجتماعی به وجود خواهد آمد (پرچمی، ۱۳۸۴: ۷۶).

بنابراین میلز بر این باور است که وقتی افراد در موقعیت‌های خود در گروه قرار گرفتند و در آن موقعیت‌ها انتظارات دیگران را برآورده نمودند، یعنی از چیزهایی به خاطر دیگران صرف نظر کردند و یا چیزهایی را به دیگران دادند، آنگاه به نقش خود عمل نموده‌اند و در مقابل انتظار دارند که دیگر اعضای گروه نیز خود را موظف بدانند که در آینده نقش خود را ایفا نموده و انتظارات آنان را برآورده نمایند، نوعی تعهد بین آن‌ها بوجود آمده است (ایمان و مرادی، ۱۳۸۸: ۱۶۱).

هربرت بلومبرگ نیز همانند تئودور میلز معتقد است که تعهدات در جریان شکل‌گیری روابط متقابل افراد به وجود می‌آید. بلومبرگ تعهدات را به دو گروه تقسیم می‌کند:

۱. تعهدات تحمیلی بیرونی

۲. تعهدات تحمیلی درونی

تعهداتی بیرونی به واسطه یک قرارداد به افراد تحمیل می‌شود مانند ازدواج که برای هر یک از دو همسر نقشی را به وجود می‌آورد و آنان خود را موظف به ایفای نقش در آن میدانند. تعهدات درونی که خاص روابط افراد با هم است بدون اینکه قرارداد یا پیمانی در کار باشد به وجود می‌آید، مانند نقش فرزندی (صباغ و قیاسی، ۱۳۸۸: ۹۲).

به عقیده **کیت فالکس** موقعیت شهروند بر یک حس عضویت داشتن در یک جامعه گسترده دلالت دارد. این موقعیت کمکی را که یک فرد خاص به آن جامعه می‌کند، می‌پذیرد در حالی که به او استقلال فردی اش را نیز ارزانی می‌دارد. بنابر این ویژگی کلیدی معرف شهروند که آن را از تابعیت صرف متمایز می‌کند، وجود یک اخلاق مشارکت است. مشارکتی که اجباراً به افراد تحمیل نمی‌شود و جنبه صوری و غیرواقعی نیز ندارد. بلکه همان طور که گفته شد به یک اخلاق تبدیل شده است. «در واقع شهروندی نه یک موقعیت منفعلانه، بلکه یک موقعیت فعالانه است که به کمک مجموعه حقوق، وظایف و تعهداتش، راهی را برای توزیع و اداره عادلانه منابع از طریق تقسیم منافع و مسئولیت‌های زندگی اجتماعی ارائه می‌کند و بیش از هر هویت دیگری قادر است انگیزه سیاسی انسان‌ها را که هگل آن را نیاز به رسمیت شناخته شدن می‌داند، ارضا نماید (فالکس، ۱۳۸۱: ۱۸۲ - ۱۸۰).

فالکس در کتاب شهروندی، تعهد را رفتار داوطلبانه‌ای می‌داند که تجلی همبستگی و پیوند ذهنی فرد با دیگران است و بر همین اساس، او نشانه سلامت یک جامعه را در توانایی آن در اتکا کردن به افراد در عمل کردن به تعهدات خود می‌داند و حفظ آن را برای جامعه لازم می‌داند (فالکس، ۱۳۸۱: ۲۴۵).

وی به طور کلی برای تعهد ابعاد مختلفی قائل شده است:

۱. رعایت داوطلبانه هنجارها: وقتی فرد در یک موقعیت قرار می‌گیرد احساس می‌کند باید نقش خود را به خوبی ایفا کند.

۲. درونی شدن ارزش‌ها: آن است که فرد بداند که در آن موقعیت خاص، دیگران از او چه انتظاراتی دارند و این انتظارات چه نتایجی برایش از پی دارد.

۳. پایبندی به جامعه: رفتاری است که در یک موقعیت خاص از فرد سر می‌زند

۴. یکسان پنداری خود با دیگران: به احساسات درونی فرد نسبت به مسائل دیگران اشاره دارد.

۵. پایبندی به خانواده: به تعهدات فرد به اعضای خانواده در مقاطع مختلف می‌پردازد (پرچمی، ۱۳۸۴: ۴۳).

نظریه‌های رضایت اجتماعی

هومنز^۱ با تبیین روابط بین فردی بر اساس سود و زیان به بحث از رضایت اجتماعی می‌پردازد. از نظر او انسان در تمام کنش‌های خود به دنبال به دست آوردن بیش‌ترین سود و دفع ضرر از خود است. بر این اساس هرگاه انسان پاداش و سودی که به دنبال آن بوده است کسب کند، به ویژه اگر پاداش بیش از حد چشم داشتش باشد، یا با تنبیه مورد انتظارش روبه‌رو نشود، احساس خرسندی خواهد کرد. در این صورت، احتمال بیش‌تری می‌رود که آن شخص رفتار تأییدآمیزی از خود نشان دهد و نتایج رفتارش نیز برایش ارزشمندتر می‌شود. بر همین اساس هومنز عدالت توزیعی را به کار می‌برد. عدالت توزیعی به این پرسش اشاره دارد که آیا پاداش‌ها و خسار آنها در بین افراد درگیر منصفانه توزیع شده است یا خیر؟ (ریتزر، ۱۳۹۴: ۴۳۱). غالباً افراد گوناگون در جامعه پاداش‌های یکسانی کسب نمی‌کنند. این امر موجب سرخوردگی و احساس ناعدالتی در جامعه می‌شود. به عبارت دیگر افرادی که احساس می‌کنند به آن چه استحقاق آن را داشته‌اند نرسیده‌اند، نسبت به وضع موجود احساس نارضایتی پیدا می‌کنند (دیلینی، ۱۴۰۰: ۴۰۰).

داینر^۲ معتقد است که رضایت از زندگی نه در یک بعد بلکه با شاخص‌های مختلفی سنجیده می‌شود. این نظریات که بر محور اهداف می‌چرخند، بر این امر تأکید می‌کنند که رضایت از زندگی زمانی بوجود می‌آید که برخی اهداف یا نیازها تأمین شود و آرزوهای افراد برآورده شوند؛ زیرا پیشرفت به سمت اهداف و استانداردها موجب بوجود آمدن عواطف و احساسات مثبت می‌شود و عکس آن، عواطف و احساسات منفی را باعث می‌شود. داینر نظریه پرداز اصلی این پژوهش مقیاسی چندوجهی را برای رضایت از زندگی استفاده کرد. رضایت از سلامت جسمی، رضایت از خانواده، رضایت از وضعیت مالی، رضایت از خود و رضایت از دوستان مهم‌ترین همگی مواردی هستند که باعث می‌شود در مجموع رضایت از کیفیت زندگی یک فرد افزایش پیدا کند (داینر و دیگران، ۲۰۰۰: ۵۶).

به نظر اینگلهارت^۳ بهبود وضعیت اقتصادی و رفاهی بعد از جنگ جهانی دوم به تحولی تاریخی منجر شد که در آن نیاز به احترام، رابطه با دیگران، رضایت ذهنی و زیبایی‌شناختی مهم‌تر از تلاش برای به دست آوردن غذا و امنیت شد. از نظر او اگر در گذشته هدف بیش‌تر مردم بهبود بخشیدن به شرایط مادی زندگی خود بود، امروزه به دست آوردن ارزش‌های فرامادی از اولویت بسیار بیش‌تری برخوردار است. اینگلهارت برای تبیین چنین تحولی به دو فرضیه اشاره می‌کند: فرضیه کمیابی و

۱. Homans

۲. Diener

۳. Inglehart

اجتماعی شدن. فرضیه کمیابی بیان می‌کند که مردم بیش تر نگران نیازهای فوری و آن چه تهدیدشان می‌کند هستند تا نیازهایی که دور از دسترس و غیر ضروری به نظر می‌رسد. به عبارت دیگر، اولویت‌های ارزشی فرد بازتاب محیط اجتماعی و اقتصادی اوست. اما فرضیه اجتماعی شدن بیان می‌کند که ارزش‌های فرد تا حدود زیادی انعکاس شرایطی است که در طول سال‌های قبل از بلوغ وی حاکم بوده است (اینگلهارت، ۱۳۹۵: ۶۱). در نظریه اینگلهارت، احساس رضایت از زندگی بازتاب توازن بین آرزوها و وضعیت موجود است. زمانی که وضعیت فرد با آرزوها و توقعاتش تطبیق می‌یابد، به فرد احساس رضایت بالا دست می‌دهد، زمانی که فرد در یافتن این تطابق دچار مشکل می‌شود، احساس نارضایتی و ناخشنودی می‌کند و تا زمانی که به تطابق نرسد، این احساس در او باقی خواهد ماند (برزگر، ۱۳۸۶: ۶۹).

گیدنز در نظریه خود که در خصوص مدرنیته و پیامدهای آن است، عنوان می‌کند که مدرنیته و پیشرفت‌های حاصل از تمدن احتمال خطر را در بعضی حوزه‌ها کاهش داده است، اما در عین حال خطرهای نامنی‌های دیگری را جایگزین ساخته است. از جمله عوامل تهدید کننده تعهدات اجتماعی از نظر گیدنز عبارتند از: تهدیدهای خشونت آمیز ناشی از صنعتی شدن جنگ، متزلزل شدن ریشه‌های اعتماد به نظام‌های انتزاعی و احساس نامنی وجودی. همچنین، از جمله عوامل تأمین کننده رضایت زندگی از نظر گیدنز را می‌توان اعتماد همراه با احتیاط نسبت به نظام‌های انتزاعی، اعتماد و واگذاری امور زندگی به دست نظام‌های تخصصی، و دگرذیسی صمیمیت و شکل‌گیری رضایت از زندگی دانست (چلبی و موسوی، ۱۳۸۷: ۳۸).

سلیگمن و داور معتقدند که سه نوع منبع برای نهاد اجتماعی وجود دارد که عبارتند از:

۱) لذایذ زندگی

۲) انسجام اجتماعی ناشی از دلبستگی‌ها

۳) رضایت از انجام کارهای مفید و هدفمند

دو مورد اول سلیقه‌ای هستند و به برداشت شخصی فرد از وقایع و رویدادهای زندگی بستگی دارند، مورد دوم در سایه تعاملات هستند و اما مورد سوم به نظر سلیگمن به معنای تعهد به انجام کارهایی است که به منظور دستیابی به ارزش‌ها صورت می‌گیرند و هدفی فراتر از ارضای تمایلات فردی را دنبال می‌کنند. به نظر وی رضایت اجتماعی تلفیقی از سه مورد فوق‌الذکر به شمار می‌رود و خوشبختی و شادی واقعی زمانی حاصل می‌شود که فرد به این سه منبع رضایت اجتماعی دست یافته باشد (سلیگمن و داور^۱، ۲۰۰۲: ۳).

^۱. Seligman

بر اساس نظریه مقایسه اجتماعی^۱ سطح رضایت اجتماعی ما از اینکه خود و شرایط موجودمان را چگونه رتبه بندی می‌کنیم، نه فقط از مقایسه با شرایط موجودمان، بلکه از مقایسه با دیگران نیز تأثیر می‌پذیرد. ما خودمان را از نظر سلامت، جذابیت شخصی، والدین و فرزندانمان، ثروت، جایگاه اجتماعی، پیشرفت تحصیلی و ورزشی، و مانند آن‌ها با دیگران مقایسه می‌کنیم. فرایند مقایسه خود با دیگران به دو صورت می‌باشد، الف) قیاس‌های اجتماعی نزولی (با کسانی که وضعشان بدتر از ماست) شادمانی را افزایش می‌دهد ولی ب) قیاس‌های صعودی (با کسانی که وضعشان بهتر از ماست) شادمانی را کاهش می‌دهد (کار، ۱۳۹۷: ۴۵).

بر اساس نظریه سبک اسنادی علل رویدادها توسط مردم در میزان رضایت از زندگی اجتماعی حائز اهمیت است. افراد افسرده روش خاصی در تبیین رویدادهای نامطلوب دارند. یعنی اینکه خود را مقصر می‌دانند؛ یا علل مشکلات را درونی تلقی می‌کنند. فینچام و برادبوری (۱۹۹۳) نشان دادند که اسنادهای مشابه درباره رفتار در پیش بینی موفقیت مؤثر است. برخی شواهد نشان می‌دهند که افراد شاد خود را سرزنش نمی‌کنند؛ بلکه برعکس خود را مسؤول مسائل مثبتی می‌دانند که برای آن روی می‌دهد. به عبارت دیگر بر این باورند که می‌توانند وقایع متعدد و مختلف را به کنترل خود در بیاورند. این مقوله همان کنترل درونی که در حقیقت یک ویژگی شخصیتی است و بر این باور استوار است که هر کسی می‌تواند وقوع اتفاقات را کنترل کند (آرگایل، ۱۴۰۰: ۸۷).

چارچوب نظری پژوهش (نظریه‌های ارتباط بین رضایت اجتماعی و تعهد اجتماعی)

بر اساس نظریه شادی و خوبختی سلیگمن و داتر سه نوع منبع برای تعهد اجتماعی وجود دارد که عبارتند از:

(۱) لذایذ زندگی

(۲) انسجام اجتماعی ناشی از دلبستگی‌ها

(۳) رضایت از انجام کارهای مفید و هدفمند

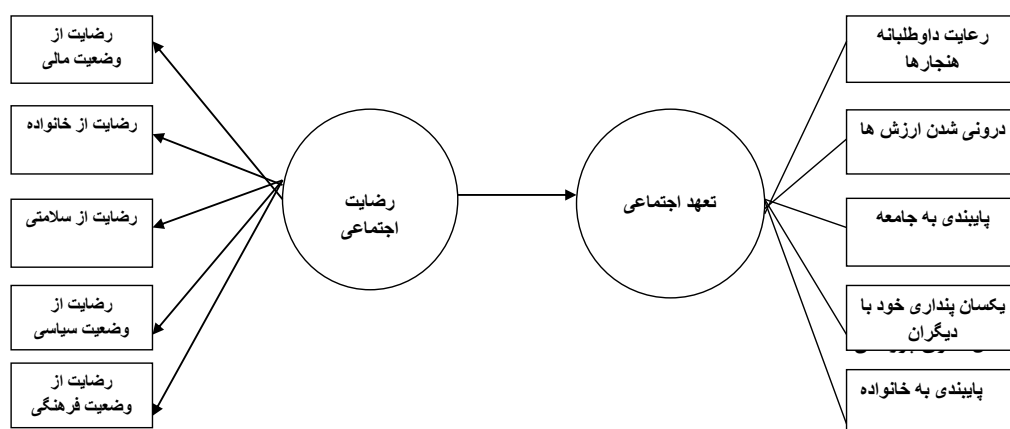
دو مورد اول سلیقه‌ای هستند و به برداشت شخصی فرد از وقایع و رویدادهای زندگی بستگی دارند، مورد دوم در سایه تعاملات هستند و اما مورد سوم به نظر سلیگمن به معنای تعهد به انجام کارهایی است که به منظور دستیابی به ارزش‌ها صورت می‌گیرند و هدفی فراتر از ارضای تمایلات فردی را دنبال می‌کنند. به نظر وی رضایت اجتماعی تلفیقی از سه مورد فوق‌الذکر به شمار می‌رود و خوبختی و شادی واقعی زمانی حاصل می‌شود که فرد به این سه منبع رضایت اجتماعی دست یافته باشد (سلیگمن و داینر، ۲۰۰۲: ۳). بر اساس نظریه نشاط خودسنجی به نشاط ادراکی افراد

¹. Social comparison theories

مربوط می‌باشد که در واقع بیان می‌کند رضایت اجتماعی افراد بر اساس مقایسه است و این مقایسه شامل: نشاط در حالت کلی، مقایسه با دوستان، مقایسه با افراد شاد، مقایسه با افراد ناراحت می‌باشد. لیوبومیسکی و روس (۱۹۹۷) بررسی کردند که افراد غیر خوشحال و ناراحت به مقایسه اجتماعی نسبت به یک فرد با رضایت اجتماعی بیشتر حساس می‌باشند. آن‌ها دریافتند که تعهد پایین همراه با گرایش به مقایسه افراد با افراد کمتر خوشبخت می‌باشد. بعلاوه، افراد شاد به اطلاعات قیاسی اجتماعی غیر تفکیک شده به طور کل کمتر حساسیت نشان می‌دهند و به اطلاعات مقایسه اجتماعی نسبت به افراد غیر شاد کمتر آسیب پذیر هستند (پرچی، ۱۳۸۴: ۴۶). گیدنز معتقد است که از جمله عوامل تهدید کننده تعهد اجتماعی عبارتند از تهدیدهای خشونت آمیز ناشی از صنعتی شدن جنگ، متزلزل شدن ریشه‌های اعتماد به نظام‌های انتزاعی و احساس ناامنی وجودی. همچنین، از جمله عوامل تأمین کننده تعهدات اجتماعی از نظر گیدنز را می‌توان اعتماد همراه با احتیاط نسبت به نظام‌های انتزاعی، اعتماد و واگذاری امور زندگی به دست نظام‌های تخصصی، و دگرذیسی صمیمیت و شکل‌گیری رضایت از زندگی دانست (چلبی و موسوی، ۱۳۸۷: ۳۸).

بنابراین از نظریه‌های نشاط خودسنجی، نظریه سلیگمن و دائر و گیدنز این فرضیه اصلی استخراج می‌شود که:

- بین رضایت اجتماعی و تعهد اجتماعی ارتباط وجود دارد.

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی

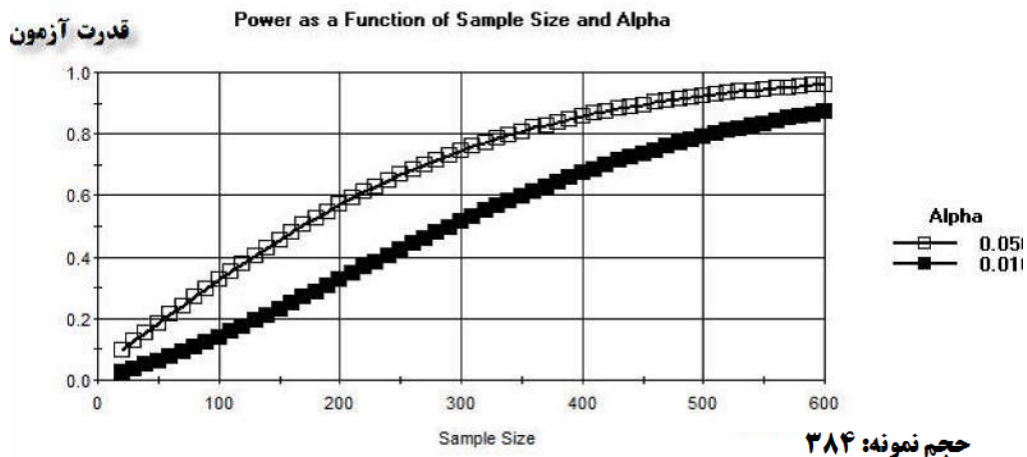
- بین رضایت اجتماعی و تعهد اجتماعی ارتباط وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی

- بین رضایت از وضعیت مالی و تعهد اجتماعی ارتباط وجود دارد.
- بین رضایت از خانواده و تعهد اجتماعی ارتباط وجود دارد.
- بین رضایت از سلامتی و تعهد اجتماعی ارتباط وجود دارد.
- بین رضایت از وضعیت سیاسی و تعهد اجتماعی ارتباط وجود دارد.
- بین رضایت از وضعیت فرهنگی و تعهد اجتماعی ارتباط وجود دارد.

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر بر اساس نوع داده‌های جمع آوری و تحلیل شده، تحقیقی کمی است و از لحاظ نوع برخورد با مسأله مورد بررسی و ورود به آن مطالعه‌ای میدانی است. تکنیک مورد استفاده در این پژوهش پیمایش می‌باشد. در مطالعه میدانی، برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. پیش از آغاز پیمایش، پرسشنامه ابتدایی مورد آزمون اولیه قرار گرفت و با استفاده از نتایج به دست آمده، نقایص موجود برطرف و پرسشنامه نهایی تنظیم شد. جامعه آماری پژوهش حاضر، تمامی افراد ۱۸ سال به بالای شهر شهرکرد می‌باشد که تعداد آن‌ها بر اساس آخرین سرشماری صورت گرفته در حدود ۱۵۰ هزار نفر می‌باشد. از آنجا که به طور طبیعی امکان مطالعه دیدگاه‌های تمامی ساکنان وجود نداشت از شیوه «نمونه‌گیری» برای تبیین نظریات افراد مورد مطالعه استفاده شده است و با استفاده از نرم افزار سمپل پاور و به شرح ذیل تعدادی از افراد (۳۸۴ نفر) که معرف جامعه آماری تشخیص داده شدند به عنوان نمونه انتخاب و مطالعه شده است.

شکل ۲. محاسبه حجم نمونه مورد نیاز

حجم اثر: ۰/۱۵، خطا: ۰/۰۵، حجم نمونه: ۳۸۴ نفر، توان آزمون: ۰/۸۰

نمودار فوق حجم نمونه مورد نیاز را با توجه به قدرت آزمون و آلفا برای حجم اثر ۰/۱۵ نشان می‌دهد. همان گونه که مشاهده می‌شود برای خطای ۰/۰۵ و قدرت آزمون ۰/۸۰، که مورد توافق پژوهشگران است، حجم نمونه ۳۸۴ نفر مورد نیاز است. در پژوهش حاضر حجم اثر ۰/۱۵ در نظر گرفته شده است. بنابراین در پژوهش حاضر بر اساس آلفای ۰/۰۵ و قدرت آزمون ۰/۸۰ و حجم اثر ۰/۱۵ تعداد ۳۸۴ نفر از طریق محاسبات نرم افزار سمپل پاور محاسبه گردید. روش نمونه گیری در پژوهش حاضر خوشه‌ای و تصادفی ساده در دو مرحله می‌باشد. بدین صورت که با استفاده از نمونه گیری خوشه‌ای تعدادی از محله‌های شهر شهرکرد انتخاب و از هر محله به صورت تصادفی نمونه نهایی استخراج می‌شود. پس از گردآوری داده‌ها تجزیه و تحلیل آن‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و PLS Smart انجام گردید و در این رابطه برای آزمون فرضیات، تست‌های آماری متناسب با هر فرضیه بکار گرفته شد.

یافته‌ها

جدول ۲. توزیع پاسخگویان بر حسب تعهد اجتماعی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه‌های تعهد اجتماعی
	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد			
۲/۹۶	۱۰/۹۴	۴۲	۲۱/۰۹	۸۱	۳۵/۹۳	۱۳۸	۱۷/۴۶	۶۷	۱۴/۵۸	۵۶	رعایت داوطلبانه هنجارها
۳/۵۹	۱۷/۱۹	۶۶	۴۴/۲۷	۱۷۰	۲۴/۷۳	۹۵	۸/۳۳	۳۲	۵/۴۶	۲۱	درونی شدن ارزش‌ها
۳/۰۳	۲۶/۸۲	۳۳	۳۸/۵۵	۱۰۸	۲۲/۹۱	۱۲۸	۴/۶۸	۶۸	۷/۰۳	۴۷	پایبندی به جامعه
۳/۳۶	۱۷/۹۷	۶۹	۲۸/۹۰	۱۱۱	۳۱/۷۷	۱۲۲	۱۴/۰۶	۵۴	۷/۲۹	۲۸	یکسان پنداری
۳/۲۳	۱۳/۲۸	۵۱	۲۳/۴۴	۹۰	۴۱/۶۶	۱۶۰	۱۶/۴۱	۶۳	۵/۲۰	۲۰	پایبندی به خانواده
۳/۲۳											نمره کل

جدول ۲ مربوط به متغیر تعهد اجتماعی و مؤلفه‌های آن، نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های تعهد اجتماعی بیشترین میانگین مربوط به درونی شدن ارزش‌ها (۳/۵۹) و کمترین میانگین مربوط به رعایت داوطلبانه هنجارها (۲/۹۶) می‌باشد. میانگین یکسان پنداری (۳/۳۶)، پایبندی به خانواده

(۳/۲۳) و پایبندی به جامعه (۳/۰۳) و میانگین کلی تعهد اجتماعی نیز (۳/۲۳) می‌باشد که میزان آن بالاتر از متوسط است.

جدول ۳. توزیع پاسخگویان بر حسب رضایت اجتماعی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه‌های رضایت اجتماعی
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۳/۶۳	۱۸/۲۳	۷۰	۴۳/۲۳	۱۶۶	۲۵/۷۸	۹۹	۸/۳۴	۳۲	۴/۴۲	۱۷	رضایت از خانواده
۲/۸۶	۵/۲۱	۲۰	۱۷/۹۶	۶۹	۴۵/۳۱	۱۷۴	۲۰/۵۷	۷۹	۱۰/۹۴	۴۲	رضایت از دولت
۳/۴۷	۱۶/۱۵	۶۳	۳۶/۷۱	۱۳۱	۳۳/۳۳	۱۲۸	۹/۶۳	۴۸	۴/۱۶	۱۶	رضایت از سلامتی
۲/۶۴	۵/۲۱	۲۰	۱۹/۰۱	۷۳	۲۸/۶۴	۱۱۰	۲۸/۹۰	۱۱۱	۱۸/۲۳	۷۰	رضایت از وضعیت مالی
۳/۱۴	۱۲/۵	۴۸	۲۷/۳۵	۱۰۵	۲۵/۲۶	۹۷	۳۱/۵۱	۱۲۱	۳/۳۸	۱۳	رضایت از وضعیت فرهنگی
۳/۱۵											میزان کل رضایت اجتماعی

جدول شماره ۳ مربوط به متغیر رضایت اجتماعی و مؤلفه‌های آن، نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های رضایت اجتماعی بیشترین میانگین مربوط به رضایت از خانواده (۳/۶۳) و کمترین میانگین مربوط به رضایت از وضعیت مالی (۲/۶۴) می‌باشد. میانگین رضایت از سلامتی (۳/۴۷) و رضایت از وضعیت فرهنگی (۳/۱۴)، رضایت از دولت (۲/۸۶) و میانگین کلی رضایت اجتماعی نیز (۳/۱۴) می‌باشد که میزان آن متوسط است.

جدول ۴. آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای تعیین نرمال بودن متغیرهای پژوهش

خرده مقیاس‌ها	رضایت از خانواده	رضایت از دولت	رضایت از سلامتی	رضایت از وضعیت مالی	رضایت از وضعیت فرهنگی	تعداد
تعداد	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
مقادیر کلموگروف - اسمیرنوف	۲/۱۴	۲/۰۱	۲/۲۸	۲/۳۹	۳/۰۲	۲/۴۷

سطح معناداری (دو دامنه) ۰/۱۴ ۰/۲۱ ۰/۲۸ ۰/۰۷۱ ۰/۰۶۶ ۰/۱۷

با توجه به جدول شماره ۴ می‌توان نتیجه گرفت که چون مقادیر سطح معناداری کلیه متغیرهای پژوهش بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشند پس می‌توان گفت که این عامل نرمال بودن توزیع داده‌ها را می‌رساند و می‌توان در تحلیل فرضیه‌های پژوهش، آزمون‌های پارامتریک را بکار گرفت.

- بین ابعاد مختلف رضایت اجتماعی (رضایت از وضعیت مالی، رضایت از خانواده، رضایت از سلامتی، رضایت از وضعیت فرهنگی و رضایت از وضعیت سیاسی) با تعهد اجتماعی شهروندان ارتباط وجود دارد.

جدول ۵. همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق

نام متغیر / شاخص‌ها	تعهد اجتماعی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رضایت از خانواده	۰/۳۸	۰/۰۰۰	
رضایت از وضعیت سیاسی	۰/۳۷	۰/۰۰۰	
رضایت از وضعیت فرهنگی	۰/۳۳	۰/۰۰۱	
رضایت از سلامتی	۰/۳۱	۰/۰۰۱	
رضایت از وضعیت مالی	۰/۴۵	۰/۰۰۰	
میزان کل رضایت اجتماعی	۰/۳۷	۰/۰۰۰	

یافته‌ها حاکی از آن است که بین تمامی ابعاد رضایت اجتماعی و همچنین میزان کل آن با تعهد اجتماعی از دیدگاه شهروندان رابطه مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین رضایت از وضعیت مالی و تعهد اجتماعی ($P=0/45$) دارای بیشترین ضریب همبستگی و رابطه بین رضایت از سلامتی و تعهد اجتماعی دارای کمترین ضریب همبستگی ($P=0/27$) می‌باشند. همچنین رابطه بین رضایت از خانواده ($P=0/38$)، رضایت از وضعیت سیاسی ($P=0/37$) و رضایت از وضعیت فرهنگی ($P=0/33$) با تعهد اجتماعی از دیدگاه شهروندان دارای ضریب همبستگی مثبت و معنادار می‌باشد. بنابراین می‌توان استدلال کرد که هر چه میزان رضایت اجتماعی ($P=0/37$) و ابعاد آن بیشتر شود میزان تعهد اجتماعی شهروندان شهر شهرکرد بیشتر شده و تمامی فرضیه‌های پژوهش حاضر تأیید می‌شوند.

جدول ۶. آزمون رگرسیون چندگانه

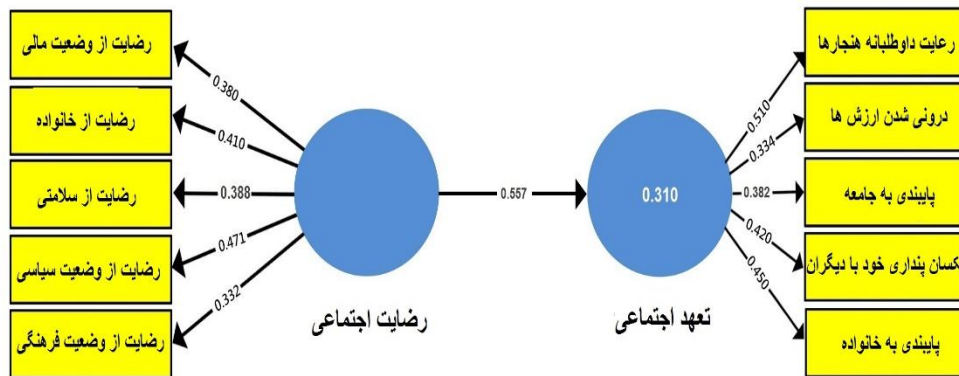
مدل	متغیرهای پیش بین	B	β	t	sig	VIF	Tol	R	R ²	F	DW
۱	مقدار ثابت	۰/۲۹۱	-	۲/۹۵	۰/۰۰۴	۱/۲۷	۰/۷۸۵	۰/۵۵	۰/۳۰	۲۱/۴۲	۱/۹۶
	رضایت از وضعیت مالی	۰/۴۰۴	۰/۴۶۲	۳/۴۷	۰/۰۰۰	۲/۲۵	۰/۸۴۶				
	رضایت از خانواده	۰/۳۳۳	۰/۳۹۶	۲/۵۷	۰/۰۰۰	۲/۴۴	۰/۷۷۶				
	رضایت از وضعیت سیاسی	۰/۳۴۱	۰/۳۵۵	۲/۹۷	۰/۰۰۰	۲/۸۵	۰/۴۲۵				
	رضایت از وضعیت فرهنگی	۰/۳۰۵	۰/۳۲۲	۲/۲۰	۰/۰۰۱	۱/۸۹	۰/۳۵۶				
	رضایت از سلامتی	۰/۲۰۲	۰/۲۸۸	۲/۱۸	۰/۰۰۲	۱/۷۸	۰/۲۳۶				
	متغیر وابسته: تعهد اجتماعی										

جدول بالا مقادیر ضرایب را در معادله رگرسیونی و اندازه‌های احتمالی مبتنی بر وجود رابطه خطی بین متغیرهای پیش بین و متغیرهای وابسته نشان می‌دهد. یافته‌ها نشان می‌دهد که تمامی مولفه‌های مدل، دارای مقادیر t بیشتر از ۲ و مقدار سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ هستند. بنابراین این متغیرها پیش بینی کننده تعهد اجتماعی هستند. در این مدل قویترین پیش بینی کننده، متغیر رضایت از وضعیت مالی است که مقدار تاثیر آن برابر ۰/۴۶۲ است ($\beta=0.462$). لازم به ذکر است که همبستگی چندگانه متغیرهای پیش بین با تعهد اجتماعی متوسط ($R=0.55$) است. همچنین متغیرهای پژوهش به طور کلی توانسته‌اند به میزان ۰/۳۰ تغییرات متغیر تعهد اجتماعی را تبیین معنادار کنند ($R^2=0.30$).

مدل معادله ساختاری (Smart PLS)

به منظور تعیین شدت و جهت بررسی تأثیر ابعاد مختلف رضایت اجتماعی بر تعهد اجتماعی در بین شهروندان شهر شهرکرد از یک مدل معادله ساختاری بهره گرفته شده است. در این پژوهش با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری به آزمون مدل‌های معادله ساختاری پژوهش پرداخته می‌شود. رویکرد در این قسمت، رویکرد دو مرحله‌ای است. بدین معنی که پس از تدوین مدل نظری پژوهش لازم است تا به بحث برآورد مدل یا به عبارتی دیگر برآورد پارامترهای آزاد در مدل و تحلیل شاخص‌های جزئی و کلی مدل پرداخت تا مشخص شود که آیا داده‌های تجربی در مجموع حمایت

کننده‌ی مدل نظری تدوین شده هستند یا خیر. برآوردهای مربوط به شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل ساختاری و پارامترهای اصلی این مدل (اثر متغیر رضایت اجتماعی بر تعهد اجتماعی) در شکل و جدول زیر گزارش شده است:

شکل ۳. مدل معادله ساختاری اثر رضایت اجتماعی بر تعهد اجتماعی در بین شهروندان

جدول ۷. برآورد شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری

شاخص	NFI	SRMR	GOF
مقدار	۰/۹۱	۰/۰۸۳	۰/۸۰

شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری در مجموع بیانگر این است که داده‌ها مدل نظری پژوهش را حمایت می‌کنند، به عبارت دیگر برازش داده‌ها به مدل برقرار است و شاخص‌ها دلالت بر مطلوبیت مدل معادله ساختاری دارند.

جدول ۸. برآورد اثر متغیر رضایت اجتماعی بر تعهد اجتماعی

متغیر مستقل	مسیر	متغیر وابسته	ضریب تعیین	ضریب اثر	مقدار بحرانی	سطح معناداری
رضایت اجتماعی	<---	تعهد اجتماعی	۰/۳۱۰	۰/۵۵	½	۰/۰۰۱

مقادیر برآورد شده در جدول بالا بیانگر این است: (۱) متغیر رضایت اجتماعی در مجموع ۰/۵۵ از واریانس متغیر تعهد اجتماعی را تبیین می‌کند، با مدنظر قرار دادن مقادیر مربوط به حجم اثر شاخص

ضریب تعیین این مقدار در حد متوسط (۰/۳۱) برآورد می‌شود، به عبارت دیگر متغیر رضایت اجتماعی در ابعاد مختلف در حد متوسط توان تبیین واریانس متغیر تعهد اجتماعی در بین شهروندان را دارد. (۲) اثر متغیر رضایت اجتماعی بر تعهد اجتماعی در بین شهروندان شهر شهرکرد به لحاظ آماری معنادار است. بنابراین فرضیه کلی پژوهش مبنی بر اینکه متغیر رضایت اجتماعی بر متغیر تعهد اجتماعی تأثیر دارد، تأیید می‌شود. با توجه به مقدار ضریب تأثیر می‌توان گفت اثر متغیر رضایت اجتماعی بر متغیر تعهد اجتماعی مثبت، مستقیم و در حد متوسط برآورد می‌شود، به این معنا که افزایش میزان رضایت اجتماعی می‌تواند در حد متوسط منجر به تقویت تعهد اجتماعی در بین شهروندان شهر شهرکرد گردد.

نتیجه‌گیری

همانطور که ذکر شد تعهد اجتماعی به عنوان یکی از ارکان مهم اجتماعی، شرایط تنظیم امور را فراهم کرده، به قابلیت نظم و ثبات اجتماعی می‌افزاید و پیش‌بینی امور و جریان‌های اجتماعی را نیز تسهیل می‌کند. تعهد به کارکردی بودن یک گروه اجتماعی کمک می‌کند، چنانکه یکپارچگی تعهدات فردی موجب ایجاد تعهد اجتماعی می‌شود. همین رستا، با توجه به اهمیت و ضرورت بررسی تعهد اجتماعی در این پژوهش به تحلیل و بررسی ابعاد مختلف رضایت اجتماعی چون رضایت از وضعیت مالی، رضایت از خانواده، رضایت از وضعیت سیاسی، رضایت از وضعیت فرهنگی و رضایت از سلامتی به عنوان متغیرهای مستقل و رابطه آن با تعهد اجتماعی در بین شهروندان ۱۸ سال به بالای شهر شهرکرد به عنوان متغیر وابسته پرداخته شد. یافته‌ها حاکی از آن است که بین تمامی ابعاد رضایت اجتماعی و همچنین میزان کل آن با تعهد اجتماعی از دیدگاه شهروندان رابطه مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین رضایت از وضعیت مالی و تعهد اجتماعی (P= ۰/۴۵) دارای بیشترین ضریب همبستگی و رابطه بین رضایت از سلامتی و تعهد اجتماعی دارای کمترین ضریب همبستگی (P=۰/۲۷) می‌باشند. همچنین رابطه بین رضایت از خانواده (P= ۰/۳۸)، رضایت از وضعیت سیاسی (P=۰/۳۷) و رضایت از وضعیت فرهنگی (P=۰/۳۳) با تعهد اجتماعی از دیدگاه شهروندان دارای ضریب همبستگی مثبت و معنادار می‌باشد. بنابراین می‌توان استدلال کرد که هر چه میزان رضایت اجتماعی (P= ۰/۳۷) و ابعاد آن بیشتر شود میزان تعهد اجتماعی شهروندان شهر شهرکرد بیشتر شده و تمامی فرضیه‌های پژوهش حاضر تأیید می‌شوند.

همچنین نتایج حاصل از مدل معادله ساختاری (Smart PLS) نیز نشان می‌دهد که متغیر رضایت اجتماعی بر تعهد اجتماعی تأثیر متوسط داشته (۰/۵۵) و متغیر رضایت اجتماعی در مجموع (۰/۳۱)

از واریانس متغیر تعهد اجتماعی را تبیین می‌کند. لذا با توجه به مقدار ضریب تأثیر می‌توان گفت اثر متغیر رضایت اجتماعی بر متغیر تعهد اجتماعی مثبت، مستقیم و در حد متوسط برآورد می‌شود، به این معنا که افزایش میزان رضایت اجتماعی می‌تواند در حد متوسط منجر به تقویت تعهد اجتماعی در بین شهروندان شهر شهرکرد گردد.

یافته‌های پژوهش حاض مبنی بر ارتباط بین رضایت اجتماعی و تعهد اجتماعی با یافته‌های پژوهش تسای و وانگ (۲۰۱۸) و همچنین نظریه‌های سلیگمن و دائر و گیدنز همخوانی دارد. هرکدام از اندیشمندان فوق در پژوهش‌های خود به ارتباط بین رضایت اجتماعی و ابعاد آن با تعهد اجتماعی پی بردند. بر اساس یافته‌ها رضایت اجتماعی عامل بالا رفتن تعهد اجتماعی در جامعه می‌باشد. رضایت اجتماعی حاکی از هم ذات پنداری و وابستگی عاطفی فرد با جامعه است و تعهد را در بین افراد جامعه ایجاد می‌کند. این تعهد متضمن ترجیح نفع جمعی بر نفع فردی (تعهدپذیری) و قبول انتظار جامعه برای گذشتن از نفع فردی (فشار هنجاری) است. در بیان اهمیت رضایت اجتماعی و ربط آن با تعهد اجتماعی، توجه به این نکته حائز اهمیت است که نظام اجتماع، منابع عاطفی و احساسی جامعه را تأمین می‌کند و منشأ به وجود آمدن انواع ما در جامعه است. بنابراین این نظام از طریق تقویت و تداوم روابط عاطفی و معاشرتی باعث شکل‌گیری «ما»ها یا اجتماعات گوناگون همچون اجتماعات خانوادگی، دوستی، قومی، مذهبی، همسایگی و نظایر آن‌ها در جامعه می‌شود و تعهد اجتماعی افراد را ایجاد می‌کند. رضایت اجتماعی از طریق تأکید بر ارزش‌های کلی و دسترسی پذیر یعنی ارزش‌هایی چون احساس مسئولیت نسبت به دیگران سازمان اخلاقی جامعه را حفظ می‌کند و بنابراین موجب پیوند اعضای جامعه و همبستگی اجتماعی می‌شود. بنابراین رضایت اجتماعی دارای پتانسیل‌های بالایی در جهت تعهد اجتماعی افراد می‌باشد.

منابع و مأخذ

- آرگایل، مایکل. (۱۴۰۰). روانشناسی شادی. ترجمه‌ی مسعود گوهری انارکی، حمید طاهر نشاط دوست، حسن پالاهنگ و فاطمه بهرامی. اصفهان: انتشارات: جهاد دانشگاهی اصفهان.
- ابراهیمی، قربانعلی، جان محمدی لرگانی، وحید، و اندرواژ، سیده فاطمه. (۱۳۹۳). مطالعه جامعه شناختی پایبندی به هنجارهای اجتماعی و نقش تعهد اجتماعی و ابعاد مرتبط با آن (مطالعه موردی: ساکنین و گردشگران استان مازندران)، دومین کنفرانس ملی جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، تهران: مؤسسه اطلاع‌رسانی نارکیش. ۵۶-۴۰.
- اسکیدمور، ویلیام. (۱۳۹۲). تفکر نظری در جامعه‌شناسی. ترجمه: علی هاشمی گیلانی، محمد مقدس، سعید معیدفر، احمد رجب زاده، علی محمد حاضری. تهران: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

- ایمان، محمدتقی، مرادی، گلمراد. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین رضایت اجتماعی و هویت ملی با تعهد اجتماعی جوانان: مورد مطالعه شهر شیراز. جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۰(۳۴)، ۱۷۴ - ۱۵۵.
- اینگلهارت، رونالد (۱۳۹۵). تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی، ترجمه مریم وتر، تهران: کویر.
- برزگر، لیلا. (۱۳۸۶). سنجش میزان احساس خوشبختی شهروندان. تهران: پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه الزهرا.
- پرجمی، داوود. (۱۳۸۴). تعهد جوانان و عوامل مؤثر بر آن، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- توسلی، غلامعباس. (۱۳۹۲). نظریه‌های جامعه‌شناسی. تهران: سمت.
- چلبی، مسعود و مبارکی، محمد. (۱۳۸۴). تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و جرم در سطوح خرد و کلان. مجله جامعه‌شناسی ایران، ۶(۲).
- چلبی، مسعود و موسوی، سیدمحسن. (۱۳۸۷). بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر شادمانی. مجله جامعه‌شناسی ایران، ۹(۱)، ۱۰-۲۲.
- خسروی، زهره و چراغ ملایی، لیلا. (۱۳۹۱). بررسی مقایسه‌ای تعهد اجتماعی، شادکامی و سلامت روان در دانش‌آموزان و دانشجویان با تاکید بر عامل جنسیت. مطالعات اجتماعی - روان‌شناختی زنان (مطالعات زنان)، ۱۰(۱)، ۳۶-۴۹.
- دورکیم، امیل. (۱۳۹۸). تقسیم کار اجتماعی. ترجمه باقر پرهام. تهران: مرکز.
- دیلینی، تیم. (۱۴۰۰). نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی. ترجمه بهرنگ صدیقی وحید طلوعی. تهران: نشرنی.
- رستمی، مهدی، سعادت، نادره، و کشاورز، مهدی. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش گروهی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سازگاری اجتماعی سالمندان. تهران: نخستین همایش ملی مداخلات در بحران و ارتقاء سلامت روان.
- رستمی، سعید؛ مهرداد نامداری؛ محمد حسین رحمانی و احسان فرهادیان، (۱۳۹۶). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی (مطالعه موردی زوجین شهرستان دلفان)، پنجمین کنگره علمی پژوهشی سراسری توسعه و ترویج علوم تربیتی و روانشناسی، جامعه‌شناسی و علوم فرهنگی اجتماعی ایران، تهران، انجمن علمی توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین. ۹۹ - ۸۰.
- رضانی انوری، احسان و فاطمه رضانی انوری، (۱۳۹۸). بررسی عوامل تاثیر گذار بر کیفیت زندگی و رضایت در زندگی، ششمین کنفرانس ملی روانشناسی، علوم تربیتی و اجتماعی، بابل، موسسه علمی تحقیقاتی کومه علم آوران دانش.
- ریتزر، جرج. (۱۳۹۴). نظریه‌های جامعه‌شناسی معاصر. ترجمه: محسن ثلاثی، تهران: نشر علمی.
- صادقیان، خدیجه؛ علمی، محمود. (۱۳۹۲). مطالعات جامعه‌شناسی: تابستان، ۵(۱۹)، ۲۱-۳۸.

- صباغ، صمد و قیاسی، سحر. (۱۳۸۸). بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با میزان تعهد اجتماعی (دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز). مطالعات جامعه شناسی، ۲(۵)، ۱۰۳ - ۸۷.
- شهیاروند، شیما و ملاتی، فاطمه. (۱۴۰۰). بررسی نقش سبک زندگی سلامت محور در رضایت از زندگی دانشجویان دوران کرونا. بندرعباس: کنفرانس ملی مطالعات خانواده و مدرسه.
- طاهری، حمیدرضا و عبدالله زاده فرد، علیرضا. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر سرمایه فرهنگی بر تعهد اجتماعی شهروندان. کازرون: کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی.
- فالکس، کیت. (۱۳۹۴). شهروندی، ترجمه‌ی: محمدتقی دلفروز، تهران: کویر.
- فخرایی، سیروس؛ قهرمان، ناصر. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین سرمایه‌ی اجتماعی و رضایت اجتماعی شهروندان مطالعه موردی (شهر مراغه). مطالعات علوم اجتماعی ایران، سال نهم، تابستان. شماره ۲ (پیاپی ۳۳).
- قشلاقی، باقر؛ ابوالحسن تنهایی، حسین؛ مصباحی‌پور ایرانیان، جمشید. (۱۴۰۰). نقش هم‌نوایی اجتماعی و تعهد اجتماعی در تفسیرگرایی بلومر در معلمان مقطع متوسطه. روانشناسی مدرسه و آموزشگاه، ۱۰(۳).
- کار، آلان. (۱۳۹۷). علم شادمانی ونیرو مندی‌های انسان. ترجمه حسین پاشا شریفی. تهران: انتشارات سخن.
- کرمی، منیژه و ادریسی، افسانه. (۱۳۹۹). همبستگی عوامل اجتماعی-فرهنگی و تعهد اخلاقی در شهروندان شهر ابهر. مجله مدیریت ارتقای سلامت، ۹(۴)، ۳۳-۵۰.
- کوزر، لوییس. (۱۳۹۳). زندگی و اندیشه بزرگان جامعه شناسی. ترجمه: محسن ثلاثی. تهران: نشر علمی.

References

- Diener, E., Sun, M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (2000). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125, 276-302.
- Johnson, R. B., & Jang, S. J. (2010). Explaining religious effects on distress among African Americans. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 43, 239-260.
- Laughlin, J. E., & Huebner, E. S. (2010). Life experience, locus of control and school satisfaction in adolescence. *Social Indicators Research*, 55, 156-183.
- Lawler, E. J., & Yoon, J. (2018). Network structure and emotion in exchange relations. *American Sociological Review*, 63, 871-894.
- Oktay, D., & Rustemli, A. (2010). Measuring the quality of urban life and neighbourhood satisfaction: Findings from Gazimagusa (Famagusta) area study. *International Journal of Social Sciences and Humanity Studies*, 2(2), 27-37.

- Pasquire, P. H., Flores, B., & Chaib-draa, B. (2014). Modeling flexible social commitment and there enforcement. In Glazes, M.-P. et al. (Eds.), *Proc. of the 5th Int. Workshop Engineering Societies in Agents World ESAW05* (pp. 111-116).
- Seligman, M. E. P. (2002). *Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. New York: Free Press.
- Singh, M. (2017). Commitment among autonomous agents in information-rich environments. In *Proceedings of the 8th AOTP04 Workshop on Modeling Autonomous Agents in a Multi-Agent World (MAAMAW)* (pp. 141-155).
- Tsai, K., & Wang, J. (2018). The R&D performance in Taiwan's electronic industry. *R&D Management*, 34(2), 179-189.
- Zainal, N. R., Kaur, G., Ahmad, N. 'A., & Khalili, J. M. (2012). Housing conditions and quality of life of the urban poor in Malaysia. Paper presented at the ASEAN Conference on Environment-Behaviour Studies, Bangkok, Thailand, July 16-18.